

**PRIJEDLOG
GRADSKOG PROGRAMA DJELOVANJA ZA MLADE
GRADA PETRINJE**

PREDLAGATELJ:
POVJERENSTVO ZA MLADE GRADA PETRINJE

Petrinja, veljača 2006.g.

Prijedlog Gradskog programa
djelovanja za mlade Grada Petrinje

Pripremili:
Povjerenstvo za mlade Grada Petrinje

Svjetlana Grubješić

Matea Andrić

Jelena Jurić

Danijela Kovačić

Danijel Ćorić

Josip Tominac

Izdavač:

Naklada: 500 komada

Pripremljeno i štampano

Pod pokroviteljstvom

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

I

Grad Petrinja

Petrinja, veljača 2006.g.

SADRŽAJ:

PREDGOVOR I UVOD4. str

Aktivno sudjelovanje mladih u društvu.....5.str

Obrazovanje i informatizacija.....6.str

Zapošljavanje i poduzetništvo.....9.str

Socijalna politika prema mladima.....14.str

Zdravstvena zaštita i reproduksijsko zdravlje.....16.str

Izgradnja civilnog društva i volonterski rad.....17.str

Kultura mladih i slobodno vrijeme.....18.str

Mobilnost, informiranje i savjetovanje.....20.str

PREDGOVOR:

Poruka starijima: mladi nisu "huligani od kojih ne možeš očekivati ništa dobro", baš naprotiv! MLADI SU NAJVEĆA AKTIVA SVAKOG DRUŠTVA, A PAMETAN ČOVJEK ULAŽE U SVOJU AKTIVU. PRUŽITE MLADIMA PRILIKU. POMOZITE IM ODRASTI I ŽIVJETI, ONI NISU ODGOVORNOST SAMO SVOJIH RODITELJA. SVAKO DIJETE U NAŠEM DRUŠTVU JE DIJETE NAŠEG GRADA, DIO NAS SAMIH I ODGOVORNOST SVIH NAS. Kad tako počnemo razmišljati, naši mladi će postizati više od nas, a njihov uspjeh – uspjeh je čitave zajednice. Razmislite malo o tome....

Poruka mladima: Mi u Povjerenstvu nudimo mogućnost da se čuje i TVOJ glas.

PRED TOBOM I NAMA JE VELIKI TEST. AKO SHVATIŠ DA GRAD PETRINJA MOŽE POSTATI MJESTO ZA ŽIVOT KAKVO ŽELIŠ, GDJE ĆEŠ SE ŠKOLOVATI, IZLAZITI I DRUŽITI SE, ZABAVITI SE, RADITI I BITI PLAĆEN/A, IMATI SVOJ KROV NAD GLAVOM...I JOŠ MNOGO TOGA PROMIJENITI, REAGIRAJ SAD! NE DOZVOLITE DA VAS POKOLEBAJU RUŽNE STATISTIKE. TREBAT ĆE VREMENA ZA REZULTATE, NIŠTA NE IDE PREKO NOĆI, ALI ZAR NE VRIJEDI BAR MALO TRUDA?

Paralelno s promocijom ovog Programa, otvorili smo vam svima mogućnost da iznesete svoje mišljenje, ideje, primjedbe, komentare, pokude, pohvale, što god imate za reći – recite NAMA. Kutije koje se nalaze u vašim školama, pa i u samom gradu, služe upravo tome – za vaše ideje, komentare... Smiješni lik Petrice treba vam pomoći da se odlučite REAGIRATI. Ako sad ne dignete svoj glas, ako sad ne kažete što mislite, cijela ideja Programa "pada u vodu" i pitanje je kad će vas opet netko pitati za mišljenje!

RAZMISLI MALO O TOME....I TI...I TI... I SVI VI...

UVOD

Sadašnja razina (ne)uključenosti mladih na području Grada Petrinje u društveni život i odlučivanje o njihovoj budućnosti, osnovni je pokretač za osnivanje Povjerenstva za mlade kao inicijatora promjena i vodiča kroz proces uključivanja mladih u odlučivanje o pitanjima od vitalnog značaja za njihovu budućnost, kao i provođenje Nacionalnog programa djelovanja za mlade, u skladu s kojim je osmišljen i ovaj GPDZM Grada Petrinje (Gradski program djelovanja za mlade).

Program djelovanja za mlade Grada Petrinje temelji se na jasno definiranim ciljevima koji će se ostvariti realizacijom predloženih mjera od strane definiranih nositelja.

Prema popisu stanovništva iz 2001.godine, u Gradu Petrinji ukupno žive 23.413 stanovnika. Od tog broja, preko 38% stanovnika živi bez ikakvih prihoda, tj. gotovo 9.000 osoba; zaposleno je manje od 27% osoba, a samo od socijalne naknade kao jedinog prihoda, "preživljava" gotovo 5% stanovništva.

Od ukupnog broja stanovnika, svega njih 4.368, odnosno 19% pripada dobnoj skupini od 15-29, što je prema Nacionalnom programu djelovanja – kategorija mladih. Od tog ukupnog broja mladih, njih oko 39% živi u ruralnim sredinama, a simptomatično je da i u tom broju najmanje ima populacije u dobi od 20-29 godina, što je jasan pokazatelj napuštanja sela od strane mladih ljudi koji u potrazi za boljom edukacijom, zaposlenjem i "boljim životom" migriraju u urbane sredine, a često i van Petrinje (hrvatski prosjek po učešću mladog stanovništva u ukupnom broju stanovnika, kreće se oko 25%).

Gore definirana socijalna situacija također ne doprinosi pozitivnoj slici mladih ljudi o sebi samima, njihova razina samopoštovanja je vrlo niska, a osjećaj bezizlaznosti raste. Takva situacija doprinosi favoriziranju opijata i alkohola među mladima ili rezultira željom da odu iz Petrinje.

Stoga, potrebna je hitna intervencija, a priprema za takvu intervenciju je upravo Gradski program djelovanja za mlade. Nekima će se sviđati, neki će ga kuditi, no najgore od sveg bi bilo – ne reagirati.

1. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU

Kako bi se mlade ljude uključilo u odlučivanje o pitanjima koja se tiču njih samih, potrebno je poduzeti čitav niz mjera; od edukacije o načelima demokracije, značaju razvoja civilnog društva i njihovoj ulozi u tom društvu, do omogućavanja da izraze vlastito mišljenje i odlučuju o projektima koje JLS definiraju kao prioritete, tj. da definiraju vlastite prioritete kojima će se rukovoditi JLS pri donošenju budućih odluka koje imaju izravan utjecaj na populaciju mladih u zajednici. S tim ciljem se predlaže slijedeće

Mjere:

Osnovati Vijeće mladih Grada Petrinje koje će imati savjetodavnu ulogu

Povjerenstvo za mlade treba izraditi prijedlog programa rada kojim će se regulirati osnivanje, status i ustrojstvo Vijeća mladih. Struktura Vijeća mladih treba omogućiti mladima da aktivno sudjeluju u donošenju i provođenju smjernica koje se tiču mladih. Članovi Vijeća mladih bit će delegirani ispred prosvjetnih ustanova (učenici, studenti), športskih udruženja, neformalnih inicijativa mladih, predstavnici NVO mladih kao i mladih pripadnika marginaliziranih zajednica. Oni će biti zaduženi za zastupanje interesa i potreba svih skupina mladih na razini Grada Petrinje, koordinaciju aktivnosti mladih te biranje predstavnika za sudjelovanje u radu MO-a na području Grada Petrinje, gdje će imati pravo predlaganja, ali bez prava formalnog odlučivanja.

Nositelji aktivnosti bit će u prvom redu Povjerenstvo za mlade, Gradsko poglavarstvo, UO za društvene djelatnosti, škole, športske udruge, NVO i dr.

Educirati mlade o njihovom značaju i ulozi u provođenju demokracije i jačanju civilnog društva

Nositelji: Povjerenstvo za mlade, ALD, GONG, NVO

Izraditi program sustavnog sudjelovanja mladih i udruga mladih u praćenju rada lokalne i mjesne samouprave te Gradskog Vijeća

Predstavicima mladih time će se omogućiti praćenje rada Gradskog vijeća i MO-a u svojstvu gosta-promatrača, osobito kad je riječ o temama koje se vežu uz mlade.

Nositelji: Povjerenstvo za mlade, UO za društvene djelatnosti, udruge mladih, Vijeće mladih, mjesni odbori

d) Uključiti mlade u sustav odlučivanja lokalne samouprave o odabiru i financiranju projekata mladih i za mlade

Odnosno, uključiti mlade u evaluaciju opravdanosti i potrebitosti nominiranih projekata namijenjenih mladima na nivou Grada Petrinje

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, UO za društvene djelatnosti, udruge mladih, Vijeće mladih

2. OBRAZOVANJE I INFORMATIZACIJA

Određenje pojma:

Kako se ovaj Program djelovanja temelji na mjerama usmjerenim na populaciju mladih u Gradu Petrinji, a najveći dio njih je uključen u neki oblik obrazovanja te obzirom na činjenicu da se uspješne zajednice temelje na obrazovanim mladim ljudima; logično je da jedan od najvažnijih segmenata ovog programa bude upravo obrazovanje i informatizacija kao "karta za probitak".

Gradski program djelovanja za mlade daje tek okvirne smjernice za mjere koje je potrebno poduzeti u segmentu obrazovanja u Gradu Petrinji, jer je obrazovna politika još uvijek u velikoj mjeri centralizirana (konkretno u Gradu Petrinji, Grad nije nositelj osnivačkih prava nad školama kao što to već je praksa u nekim drugim hrvatskim gradovima, već je to županija Sisačko-moslavačka što je tek prvi korak prema decentralizaciji).

Grad Petrinja je Područje od posebnog državnog interesa. U periodu od 1991.-1995.g. je bilo okupirano što je uzrokovalo dodatnu devastaciju prosvjetnih objekata uslijed nekorištenja ili neodržavanja kao i ratnih djelovanja. U tom smislu je evidentna kriza *formalnog obrazovanja* zbog skromnih izvora investiranja u prosvjetne objekte kao i eventualne inovativne programe u sustavu obrazovanja. Činjenica je da sredstva pribavljena posredstvom humanitarnih organizacija koje su u poraću djelovale na tom području, nisu mogla pokriti velike potrebe za sanacijom.

Također je bitno da proces povratka raseljenog stanovništva još nije dovršen, što se posebno odnosi na mlađe obitelji, a uzrokovalo je da brojni prosvjetni objekti (posebno u ruralnim područjima) budu isključeni iz sustava školstva te i dalje propadaju zbog nedovoljnog broja učenika koji bi osigurao i opravdao rad škole. U tijeku je prikupljanje podataka o takvim objektima od strane županije Sisačko-moslavačke kao njihovog osnivača, te pretvorba društvenog vlasništva nad zemljišnim česticama na kojima su zgrade izgrađene i to u skladu s današnjom pravnom regulativom.

Također je relevantna činjenica da posebno u ruralnim sredinama prevladava uvjerenje kako će mladi ljudi koji tamo žive biti poljoprivrednici te da im npr. strani jezici nisu prioritet u procesu obrazovanja, što je obzirom na sve izraženiju orijentaciju prema EU – nedopustivo. Slično je stanje i s pitanjem *informatizacije* koje se ne smije svesti na dobru opremljenost računalnih radionica u školama Grada Petrinje, održavanje školskih Internet stranica i korespondenciju škole elektronskim putem, te na uvođenje informatike kao obaveznog predmeta, već treba dati naglasak na informatičku izobrazbu učenika, ali i nastavnika, kako bi bili osposobljeni u nastavi primjenjivati informatizacijsko – komunikacijske vještine i tehnologije i modernizirati usvajanje nastavnog sadržaja (Nacionalni program djelovanja za mlade). U krajnjoj liniji, gospodarska kretanja uvjetuju informatizaciju i u poljoprivredi, koja bi, obzirom na krajobraz, ekološke preduvjete i opseg (potencijalnih) poljoprivrednih površina na području Grada Petrinje, bila značajan resurs za razvoj i zapošljavanje mladih u toj privrednoj grani.

Mladoj populaciji značajan problem predstavlja i kroničan nedostatak sportskih površina i prostora za rekreaciju mladih, što se dijelom može riješiti stavljanjem u funkciju upravo prosvjetnih objekata isključenih iz sustava školstva (govoreći o ruralnim i prigradskim sredinama) odnosno uređenjem postojećih i gradnjom novih terena. Takva situacija dovodi do nedostatka raspoloživih termina u postojećim dvoranama, koje su podložne iznajmljivanju kako bi se prikupila sredstva za njihovo održavanje. Kako aktivnosti djece i mladih ne donose toliko potrebna financijska sredstva, često ostaju zakinuti. To se može riješiti kroz sufinanciranje od strane gradske uprave i druge načine namicanja sredstava.

Također je problematična prometna izoliranost nekih ruralnih sredina gdje se za zimskih mjeseci dešava da zbog neočišćenih prometnica (prometnice kroz sela su u pravilu ceste nižeg prioriteta reda pri ŽUC-u pa se čiste kasnije od nekih županijskih i sl.), djeca ne mogu doći u školu i to niti sa zakašnjenjem, jer jedini raspoloživi prijevoz je školski autobus koji vozi samo 2 puta dnevno, ali ne zalazi u sela do kojih ne može proći pa neka od djece kilometrima

pješaće kako bi u susjednom mjestu ipak "uhvatili" autobus. Za jače zime izostaju s nastave i time gube dragocjena predavanja.

Što se tiče *neformalnog obrazovanja*, ono je vrlo malo ili opet kad govorimo o ruralnim sredinama, gotovo nikako zastupljeno. U samoj urbanoj sredini postoji nekoliko klubova i aktivnosti koje okupljaju mlade i vrlo su uspješni, no interesi mladih su daleko širi od onoga što se nudi. U ruralnim sredinama su takvi sadržaji oskudni ili se svode samo na vannastavne aktivnosti koje se provode u školama. Također, ne postoji popis svih, ili bar najvažnijih, institucija, NVO ili udruga koje nude takve programe kao niti Odjel za mlade unutar Poglavarstva koji bi pružao logističku potporu takvim programima te ih evaluirao.

Tu se nameće i problem prognaničkih kampova na području Grada Petrinje kao što su "Dumače" i "Mala Gorica" koji zbog svoje izoliranosti dodatno naglašavaju potrebu organiziranja neformalnog obrazovanja, ali i potporu u povratku u sustav formalnog obrazovanja za mlade ljude koji su ga prekinuli, što je problem kako urbane, tako i ruralne sredine.

Što se tiče institucija s javnim ovlastima u Gradu Petrinji, kao što je Hrvatski dom, Pučko otvoreno učilište i dr. utvrđeno je da postoji potreba intenziviranja aktivnosti koje se ondje provode te da nedostaje raznovrsnosti.

Kroz gore spomenute sustave formalnog i neformalnog obrazovanja, svakodnevno prolazi veliki broj mladih, a između njih su uvijek i oni pojedinci koji se ističu svojim vještinama i sposobnostima. Kako trenutno nema nikakvih poticajnih programa za tu kategoriju mladih ljudi, neophodno je takvim mladim ljudima posvetiti posebnu pažnju, napraviti bazu podataka takvih učenika i pratiti kroz stipendiranja, potporu u dodatnoj edukaciji te financiranje projekata koje osmišljavaju.

Mjere:

Izraditi detaljnu sliku stanja svih prosvjetnih objekata na području Grada te prenamjena objekata isključenih iz sustava školstva uz određivanje buduće namjene

- a) Davati bez naknade na korištenje takve objekte NVO, mjesnim odborima, udrugama i sl. za provođenje vannastavnih, aktivnosti neformalnog obrazovanja kao i športskih i natjecateljskih aktivnosti (npr. stolni tenis, šah i dr.)
- b) Prnjavor Čuntićki - Izrada, financiranje i implementacija projekta Kontinentalne škole u prirodi

Nositelji: županija Sisačko-moslavačka, Gradsko poglavarstvo, škole, mjesni odbori, NVO, udruge, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Napraviti prijedlog rješavanja financiranja postojećih športskih objekata (športskih dvorana osnovnih i srednjih škola) kao i izgradnje novih, te predložiti sustav korištenja športskih prostora kada nema nastave

- a) Organizirati Ljetne i Zimske športske igre (po sistemu Igara bez granica)
- b) Korištenjem riječnog resursa, urediti prostor za školu plivanja i obnavljanje tradicije petrinjskog vaterpola
- c) Financijski potpomagati športske udruge mladih i afirmirati manje zastupljene športove

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, športske udruge, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Upravni odjel za društvene djelatnosti, Turistička zajednica Grada Petrinje

Izraditi projekt namijenjen nadarenim mladima pod nazivom "Petrinja – grad talenata"

- a) Izraditi bazu podataka nadarenih učenika
- b) Formirati Fond za financiranje projekata nadarenih mladih Petrinjaca
- c) Raspisati natječaj za financiranje projekata iz Fonda
- d) Definirati sustav evaluacije projekata
- e) Razviti sustav nagrađivanja te time potaknuti veći broj mladih ljudi da se istaknu svojim dostignućima

- f) Organizirati godišnji sajam dostignuća mladih u znanostima i umjetnosti uz učešće medijski eksponiranih (poznatih) Petrinjaca

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, škole, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Upravni odjel za društvene djelatnosti, Turistička zajednica Grada Petrinje**

Izraditi katalog (institucija, NVO, udruga i dr. koji daju programe neformalnog obrazovanja)

- a) katalog učiniti dostupnim na papirnom mediju, ali isto tako i u elektroničkom obliku na svim mjestima gdje se okupljaju mladi (škole, klubovi mladih, HZZ i sl.)

Formirati Odjel za mlade pri Poglavarstvu koji će biti zadužen za pružanje logističke potpore te evaluaciju takvih projekata

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO, udruge, mjesni odbori, škole, Pučko otvoreno učilište**

Poticati mlade na nastavak obrazovanja razvijanjem sustava pravodobnog informiranja i potpore mladima za nastavak školovanja, te omogućavanjem horizontalne i vertikalne prohodnosti

- a) Osigurati materijalne uvjete i potporu za povratak u sustav formalnog obrazovanja za mlade koji su ga prekinuli.
b) Organizirati savjetovanje u suradnji s HZZ za mlade koji su prekinuli školovanje u kombinaciji s informativnom radio promocijom
c) Organizirati večernji centar za učenje čija je zadaća dati potporu slabijim učenicima i onima koji žele naučiti više

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Pučko otvoreno učilište, škole, Povjerenstvo za mlade, HZZ, županija Sisačko-moslavačka, mjesni odbori, knjižnica, Petrinjski radio**

Istražiti potrebu i potaknuti otvaranje još jedne visokoškolske ustanove

- a) osigurati bolju dostupnost obrazovnih programa
b) potaknuti otvaranje učeničkog/studentškog doma u nekom od gradskih prostora (ili izgradnja na gradskom zemljištu) kako bi i mladi iz udaljenijih ruralnih sredina imali ravnopravnu mogućnost za nastavak školovanja
c) osigurati sufinanciranje/stipendiranje socijalno ugroženih i uspješnih učenika

Nositelji: **Poglavarstvo Grada Petrinje, Povjerenstvo za mlade, Vijeće za mlade, visokoškolske ustanove, županija Sisačko-moslavačka**

Isticati važnost kontinuiranog (cjeloživotnog) učenja i promovirati je kao jednu od temeljnih strategijskih odrednica sustava obrazovanja

- a) organiziranje javnih tribina, radio emisija
b) tiskanje promotivnih materijala i promocija kroz lokalna glasila

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, škole, Petrinjski list, Petrinjski radio**

Razraditi program aktivnosti za ubrzano i stalno informatičko obrazovanje mladih, otvoriti informatičke kabinete koji će biti stalno na raspolaganju mladima, stalno usavršavanje predavača/profesora

- a) Osmisliti i otvoriti informatički centar s početnim i naprednim tečajevima besplatnim za krajnje korisnike
b) Organizirati godišnja predavanja za predavače/profesore
c) Pokrenuti "E-City" program u okviru kojeg će biti omogućen Internetski pristup mladim građanima koji ga nemaju te im na taj način omogućiti npr. pregled raspoloživih radnih mjesta, pregled ponude formalnog i neformalnog obrazovanja u Petrinji, plaćanje računa, pregled zemljišnih knjiga i sl.,

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Pučko otvoreno učilište, Hrvatski dom kao moguće sjedište Informatičkog centra, udruge, škole**

Poboljšati prometnu povezanost ruralnih sredina s odredištima na kojima su smještene škole u cilju redovitijeg pohađanja nastave za učenike iz zabačenijih sredina, a time i podizanja kvalitete obrazovnog sustava u ruralnim područjima kao i sprečavanje odseljavanja mladih iz ruralnih u urbane sredine u cilju bolje dostupnosti obrazovanja.

Ukoliko u tom segmentu nisu moguća znatna poboljšanja, razmotriti mogućnost organiziranja nastave u poslijepodnevnoj smjeni ili međusmjeni, kada će biti lakše zadovoljiti potrebu zimskog održavanja ili u dogovoru s prijevozničkim poduzećem dogovoriti prijevoz mini-busom
Nositelji: Gradsko poglavarstvo, ŽUC, prijevozničko poduzeće zaduženo za javni i školski prijevoz, škole, Hrvatske ceste

3. ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO

Određenje pojma

Naš grad, kao područje od posebne skrbi unazađeno ratom i nakaradnim, često neodgovornim vođenjem grada u poratnim godinama, ima velikih problema u pružanju odgovarajućeg zaposlenja i svojim odraslim građanima, a mladima pogotovo. Uz takvo objektivno loše stanje, ono što zabrinjava je i mentalitet mladih, koji nisu skloni ulasku u vlastite poduzetničke pothvate. Oni koji pokreću vlastiti posao uglavnom se baziraju na već prezasićene i razvojno manje bitne oblike poput otvaranja manjih trgovačkih radnji, kafića, "fast food" objekata. Uglavnom su to djelatnosti okrenute potrošnji a ne proizvodnji i privredi.

Moramo biti svjesni da probleme mladih i njihovog zapošljavanja ne može riješiti ova strategija ni Povjerenstvo za mlade bez konstantne, iskrene i relativno financijski izdašne potpore svih ostalih dužnosnika, izvršnih tijela, institucija i službi ovog grada. Zahtjeva se multidisciplinarni pristup i aktiviranje svih raspoloživih gradskih resursa u postizanju krajnjeg cilja. A to je omogućavanje zadovoljavajućeg života i mogućnosti za život, razvoj i napredak mladih u gradu Petrinji. Pristojan život koji će konačno zaustaviti iseljavanje perspektivnih ljudi i ,štoviše, preokrenuti taj proces u povratak i useljavanje Petrinjaca i ostalih ljudi koji svoju budućnost mogu vidjeti u Petrinji kroz razvojne mogućnosti koje naš grad mora pružiti ako želi zaustaviti negativne demografske trendove i potaknuti izlazak iz depresije i besperspektivnosti.

Gospodarska zaostalost i težina pronalaženja posla u Petrinji u velikom dijelu pridonose osjećaju otuđenosti te potiču razne negativne pojave poput alkoholizma, narkomanije, nasilničkog ponašanja i slično.

Percepcija poduzetništva, biznisa i ozbiljnijih djelatnosti privređivanja kod većine mladih je još uvijek iskrivljena i doživljava se kao nešto što je vrlo komplicirano, jako rizično, zahtijeva mito, korupciju, dobre veze u određenim institucijama i slično. Također, većina mladih nema razvijen poduzetnički duh i sklonost nalaženju metoda samozapošljavanja već se oslanja na postojeća poduzeća, obrte, institucije i previše očekuje od drugih. Takav stav je djelomično i opravdan jer nema nikakve sustavne obrazovne kampanje na lokalnoj razini koja bi poticala poduzetnički duh i informirala mlade o mogućnostima. Uz to, razina birokracije i uslužnosti lokalnih službenika je vrlo nezadovoljavajuća a sposobnost savjetovanja i stručne pomoći je alarmantno loša. Gradske službe su nedovoljno otvorene, uslužne i modernizirane za shvaćanja mladih, potencijalnih poduzetnika.

Uz svu neizvjesnost u poslovanju danas, velike komplikacije oko započinjanja posla i nedovoljna savjetnička uloga lokalne uprave djeluju vrlo destimulirajući na poduzetničku aktivnost. Velik problem predstavlja informatički jaz između sadašnje organiziranosti i funkcioniranja uprave i trenutačne educiranosti i potreba mladih koji žive u informatičkom dobu. Grad još uvijek nema web stranicu i poslovne servise na Internetu koji bi omogućili lako i jeftino informiranje mladih o svemu potrebnom za pokretanje poduzeća. Razina informatičke pismenosti gradskih službenika i dužnosnika je na niskom nivou i može se reći da žive u

sasvim drugom svijetu u odnosu na mlade, u informacijsko-tehničkom smislu. Minimum i svojevrsan propisani standard koji bi svatko danas trebao imati u korištenju informacijskih tehnologija je ECDL certifikat, tj. "European Computer Drivers Licence" (Europska kompjuterska vozačka dozvola). Vrlo je bitno da svi gradski zaposlenici prođu obuku po tom standardu kako bi mogli naš grad uvesti u poslovanje na razini vremena u kojem živimo.

U borbi za zaposlenje mladih treba koristiti sva raspoloživa iskustva ostalih gradova i država koji su polučili dobre rezultate. Drugi gradovi su istakli primjer Nizozemske koji treba proučiti, mnoge stvari oko stvaranja informacijskog društva se mogu primijeniti sa primjera Hong Konga, Singapura, Slovenije i Finske.

Pojava rada na crno je uobičajena u svim gradovima RH pa tako i kod nas, a sigurno bi se smanjila kad bi grad uveo stimulativne programe za poduzetništvo općenito (pa tako i za mlade) praćene jakom medijskom kampanjom. Kako bi mladi prešli iz crne u legalnu zonu, najteži je prvi korak. Zato hitno treba osnovati poduzetnički inkubator koji će kao nadgradnju, suprastrukturu, imati gradski poduzetnički centar. Poduzetnički centar bi bio mjesto gdje bi se mogle saznati sve moguće i dostupne informacije o pokretanju svih vrsta poslovnih aktivnosti, o mogućnostima povoljnog kreditiranja i sl. U poduzetničkom centru mladi potencijalni poduzetnici moraju proći osnovnu edukaciju o poduzetničkim pojmovima i terminologiji, upoznavanje sa radom potpornih institucija, osposobljavanje za pisanje kvalitetnog poslovnog plana, educiranje o bazama podataka ostalih poduzeća i izvora preko kojih se može vršiti plasman i nabava proizvoda budućih poduzeća. Nakon što taj centar obavi svoj posao, mladi sa kvalitetnim proizvodnim projektima bi trebali dobiti besplatan prostor u poduzetničkom inkubatoru gdje bi poslovali dok njihovo poduzeće ne ojača i bude spremno na širenje. Naglasak stavljamo na proizvodne djelatnosti jer gradu trebaju aktivnosti koje stvaraju novu vrijednost a ne aktivnosti poput trgovačkih i ugostiteljskih koje samo obrću postojeći novac.

U sklopu proizvodnih djelatnosti, poseban naglasak treba staviti na proizvodnju informatičke opreme i softvera. Takva proizvodnja kod nas ne postoji i treba učiniti sve da se povoljnim poreznim tretmanom potakne mlade informatičke stručnjake, koje Petrinja srećom ima, da pokrenu svoj posao ovdje. Pošto grad nema prihoda od takvih proizvodnih djelatnosti, ne bi ga ništa koštalo da uvede niske i poticajne poreze i tako omogućujući značajne buduće prihode.

Dakle, da završimo sa analizom, dodajmo već navedenim problemima još neke koji su karakteristični skoro svakoj sredini u našoj zemlji:

- loša obrazovna slika i nepostojanje poduzetničke edukacije u školama
- mnogi prekidaju ili ne nastavljaju školovanje nakon osnovne škole, što je nedopustivo
- loše obrazovanje vodi značajnom smanjenju mogućnosti zapošljavanja, a loš ili nikakav posao vodi lošem standardu i životu „na dnu“ društva, sklonostima živčanim bolestima...
- rad na crno, sezonski rad, studentski rad u nedostatku stalnog, prijavljenog posla
- zbog loše financijske situacije mladi ostaju dugo u roditeljskom domu i ne mogu se osamostaliti, uzdržavani su, dolazi do pojave „vječne mladosti“ – nema sazrijevanja, odrastanja i preuzimanja odgovornosti koja dolazi sa vlastitim poslom, domom i obitelji
- loša upućenost mladih u svoja prava i sklonost poslodavaca da ih se kao takve iskorištava
- obrazovanje ne prati potrebe tržišta rada jer mladi neracionalno masovno biraju školovanje za zanimanja koja su već jako zasićena radnicima a izbjegavaju deficitarna zanimanja u kojima postoji dobra perspektiva
- obrazovani i „urbani“ ljudi napuštaju rodni grad i traže bolje mogućnosti za život u razvijenijim sredinama, često i u inozemstvu
- unatoč nekim dobrim postojećim mjerama, ne postoji zadovoljavajuća povezanost i koordiniranost između institucija i službi koje bi trebale provoditi te mjere
- ne postoje organizirane i ažurne baze podataka mladih preko kojih bi se pratili obrazovni i trendovi u zapošljavanju mladih da bi se lakše planiralo u donošenju novih mjera
- financijska podrška i planirana proračunska sredstva nisu dovoljna za provedbu svih potrebnih programa i uglavnom su loše raspodijeljena

Mjere

Grad kao što je Petrinja mora svaku kvalitetnu poduzetničku ideju držati "kao kap vode na dlanu" kako bi nadoknadio mnoge izgubljene godine i premostio veliki razvojni jaz u odnosu na napredne lokalne sredine u Hrvatskoj a i šire. Ulaganje u mlade je ulaganje u budućnost. Ulažemo u mlade da bi oni ulagali kod nas a ne drugdje.

U tu svrhu treba hitno provesti sustavne i sveobuhvatne mjere za poboljšanje situacije :

Kratkoročne mjere (provedba zahtijevana unutar godinu dana)

Kao početak svega, treba značajno povećati informiranje o poduzetništvu, poslovnim mogućnostima i kretanjima te stvarati pozitivno poslovno okruženje. Tu treba uključiti postojeće medije (Petrinjski radio, Petrinjski list, www.petrinja.com, www.grad-petrinja.hr ...)

Nositelji: gore navedeni mediji, Hrvatski dom, Gradsko poglavarstvo

Tiskati kvalitetnu brošuru u obliku poduzetničkog vodiča za Petrinju i besplatno je dijeliti na istaknutim mjestima kroz cijelu godinu.

Nositelji: Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), Hrvatska gospodarska komora (HGK), Hrvatska obrtnička komora (HOK)

Osnovati Poduzetnički centar Petrinja i kvalitetno ga tehnički i kadrovski opremiti

Nositelji: Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, Gradonačelnik. Kao suradnici i zainteresirane strane trebaju se uključiti podružnice HGK i HOK te donatorske i organizacije za tehničko-savjetničku pomoć poput USAID-a, The Urban Institute i sl.

Osnovati Poduzetnički inkubator u sklopu poduzetničkog centra

Nositelji: Poduzetnički centar, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun

U sklopu poduzetničkog centra oformiti zavičajni poslovni klub Petrinjaca u koje bi se pozvalo sve iseljene Petrinjce diljem svijeta, a pogotovo one uspješne u poduzetništvu, te koristiti njihova znanja i poznanstva

Nositelji: Poduzetnički centar - PC (kojeg treba osnovati), Matica iseljenika

Poduzetnički centar treba stvoriti veze sa obrazovnim institucijama , stvoriti referentne baze podataka učenika i studenata te ih poticati, financijski i informacijski, na obrazovanje za deficitarne i unosne poslove

Nositelji: Poduzetnički Centar, lokalne škole i fakulteti, Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), Upravni odjel za društvene djelatnosti

Poduzetnički centar mora stvoriti veze sa institucijama poslodavaca, slati im svoje baze podataka učenika i studenata, njihovih sposobnosti i vještina, te poticati suradnju sa poslodavcima još za vrijeme obrazovanja

Nositelji: PC, HOK, HGK, HZZ, "head-hunting" agencije (Moj Posao i sl.)

Omogućiti dobre mogućnosti prekvalifikacije i poticati prekvalifikaciju za deficitarne poslove, pogotovo za informatičke i tehničke djelatnosti

Nositelji: Hrvatski dom, HZZ, privatna učilišta (Kotva i sl.)

Osnovati Odjel za mlade ili slično tijelo koje bi bilo stalno tijelo u gradskoj upravi zaduženo za koordinaciju programa mladih i praćenja prilagođenosti lokalnog sustava novim trendovima i strategiji zapošljavanja mladih. Odjel mora raditi i na promociji

projekata za mlade i zauzimanju za poseban tretman poduzetnika početnika kroz postojeće lokalne institucije, ponajviše kroz gradski Poduzetnički centar

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade**

Osnivanje Poduzetničkog inkubatora, njegovo tehničko opremanje i stavljanje u uporabu

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, PC**

Budući gradski web site značajno orijentirati poslovnim funkcijama i informacijama kako bi se ljude zainteresiralo i potaknulo poduzetnički duh

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, web dizajner**

Jedan tjedan u godini odrediti kao „Poduzetnički tjedan“ – u sklopu tog tjedna održati slijedeće aktivnosti:

- a) gradonačelnikova konferencija za mlade poduzetnike na kojoj će se upoznavati sa željama i problemima i sudjelovati u radionici rješavanja jednog konkretnog problema
- b) Želje & Snovi – srednjoškolci i studenti predstavljaju svoje vizije posla i zapošljavanja nakon završetka školovanja
- c) PRIZNANJA – taj tjedan svi zaslužni mladi i njihovi mentori moraju dobiti gradsko odlikovanje ili "plaketu" za doprinos razvoju i poduzetničkom duhu
- d) Dan karijera – u školama – djeca predstavljaju svoje roditelje koji govore o svom poslu i odgovaraju na pitanja djece
- e) Natjecanje za najbolji poslovni plan mladih, za najbolji informatički uradak – proširiti i na okolne općine
- f) Sajam poduzetničkih ideja i novih poslova mladih gdje bi se predstavljalo postojeće i potencijalne poslove javnosti i investitorima. Ova mjera bi trebala imati regionalni karakter i mogla bi dobro doći kao turistički proizvod
- g) Gradski i regionalni mediji trebali bi značajan prostor posvetiti ovom tjednu

Nositelji: **Ured Gradonačelnika, Poduzetnički centar, Hrvatski dom, osnovne i srednje škole, Visoka učiteljska škola, HZZ, Petrinjski list, Petrinjski radio**

Uspostaviti program društveno korisnog rada za nezaposlene mlade i mlade delinkvente koji bi se „liječili“ radnom terapijom – organizacija radnih kampova

Nositelji: **Centar za socijalnu skrb, komunalno poduzeće „Privreda“, Odred izviđača, NVO**

Porezno stimulirati i propisati zapošljavanje mladih sa invaliditetom na funkcijama na koje ne utječe njihov invaliditet (poseban naglasak na poslove u gradskoj upravi i javnim poduzećima i institucijama)

Nositelji: **Gradsko poglavarstvo, gradske institucije, službe i poduzeća**

Poticati rad i projekte udruga tehničkih zanimanja i svih onih koji imaju svrhu istraživanja ili komercijalizacije inovacija. Treba osnovati tehnički klub i povezati ga s postojećim klubovima u zemlji te tvrtkama za koje bi mogli raditi mini projekte

Nositelji: **udruge tehničkih zanimanja, hobista i sl. , Poduzetnički inkubator, NVO, Upravni odjel za društvene djelatnosti**

Uvesti u škole predmet poduzetništvo, barem jednom tjedno, u sklopu zakonskih mogućnosti, kao neku vrstu izbornog predmeta. Lobirati na državnoj razini za financiranje i stalno, službeno uvođenje tog predmeta.

Nositelji: **osnovne i srednje škole, Poduzetnički centar, Upravni odjel za društvene djelatnosti**

Nakon kratkoročnih slijede srednjoročne mjere. To su one koje treba provesti u razdoblju do pet godina. Grad Petrinja mora biti svjestan svoje veličine, tj. ograničenosti malim brojem stanovnika, poduzeća, površine. Zato je bitno i na planu zapošljavanja mladih u srednjem roku razviti jaku regionalnu suradnju sa svim općinama i gradovima na Baniji, uključujući Sisak, te Zagrebom, koji je pokazao volju za tako nešto. Osnivanjem zajedničke regionalne razvojne agencije bi trebalo lobirati za važne regionalne poslove koji bi omogućili i perspektivu mladima. Mora se shvatiti da se perspektiva mladih dobrim dijelom stvara kroz perspektivu i zadovoljstvo njihovih roditelja koji im onda mogu pružiti kvalitetan život i širok spektar mogućnosti na putu u samostalan život.

Srednjoročne mjere (zahtijevana provedba u roku pet godina)

Osnivanje regionalne razvojne agencije – područje Banije (eventualno i Korduna)

Nositelji: Poduzetnički centar, Gradsko poglavarstvo, gradovi i općine iz okruženja

Konferencije o razmjeni poslovnih i ulagačkih iskustava općina i gradova Hrvatske i regije, s posebnim naglaskom na nerazvijena područja

Nositelji: Poduzetnički centar, HOK, HGK, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun

Tjedan poduzetništva dići na međunarodnu razinu te promovirati Petrinju kao grad poslovnog duha. Na taj način stvoriti i novi turistički događaj.

Nositelji: Poduzetnički centar, HOK, HGK, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, Turistička zajednica Grada Petrinje

U sklopu regionalne razvojne agencije pokrenuti "Leadership program" – program prepoznavanja mladih ljudi sa potencijalom vođa i njihovo daljnje usmjeravanje i školovanje za kasniji produktivan rad u vodstvu svojih gradova ili regije

Nositelji: Regionalna razvojna agencija, regionalni Poduzetnički centri, Gradska poglavarstva i Općinska vijeća uključenih jedinica lokalne uprave, Povjerenstvo za mlade

Izgraditi kvalitetnu i poticajnu poslovnu zonu u kojoj će ekstra pogodnosti imati oni sa namjerom ulaganja u informatičke tehnologije

Nositelji: Poduzetnički centar, Upravni odjel za gospodarstvo, HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje

Educirati sve gradske službenike za napredno korištenje računalnih tehnologija po ECDL certifikatu, kako bi uvijek bili u korak sa potrebama mladih i naprednih ljudi

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Hrvatski dom, ovlaštene centri za obrazovanje, Pučko otvoreno učilište, Udruge

Petrinju iz „grada-slučaja“ pretvoriti u „E-City“ – primjer malog i tehnološki naprednog grada minimalne birokracije gdje je Internet jedna od glavnih poluga gradske administracije. "E-government" mora zaživjeti i omogućiti konkurentno i napredno okruženje svim korisnicima gradskih usluga i službi putem Interneta.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Udruge, Poduzetnički centar

Ruralnim sredinama, gdje mnogo mladih nastavlja bavljenje poljoprivredom na tragu svojih roditelja, treba omogućiti konstantno savjetovanje i obrazovanje o novim i isplativijim poljoprivrednim kulturama za naše područje. Te kulture su voće, povrće i ljekovito bilje. Sustavom gradskih i županijskih poticaja treba omogućiti jači razvoj takve, isplativije i dohodovnije proizvodnje.

Nositelji: Upravni odjel za gospodarstvo i proračun, Hrvatski institut za poljoprivredno-savjetodavnu službu, seoski mjesni odbori, zainteresirane zadruge

Ozbiljnom provedbom ovih mjera može se omogućiti dobra budućnost u našem gradu punom zanemarenih i neiskorištenih potencijala. Neozbiljnim pristupom ovo postaje samo papir da zadovolji formu i kao takav pruža još jedan razlog za napuštanje ove sredine. A to je ono što pokušavamo spriječiti.

4. SOCIJALNA POLITIKA PREMA MLADIMA

Određenje pojma:

Kad govorimo o socijalnoj politici, pod tim pojmom zapravo podrazumijevamo niz mjera odnosno prava koja Republika Hrvatska pruža svim svojim građanima. Uz temeljna prava na socijalno, zdravstveno i mirovinsko osiguranje, država se obvezala posebnu brigu posvećivati zaštiti obitelji, materinstva, djece i mladeži. Posebnu pažnju posvećuje zaštiti mladeži bez odgovarajuće roditeljske skrbi, socijalno zapuštenoj djeci i osobama s invaliditetom. No, kad govorimo općenito o socijalnoj politici prema mladima kao o pojedinačnoj disciplini, ona je još prilično neistraženo područje. Pod tim podrazumijevamo da postojeće mjere koje se provode, su zapravo mjere pasivne socijalne politike (različite socijalne potpore, jednokratne pomoći i sl.) no naš cilj nije imati što više mladih ljudi korisnika tog oblika socijalne politike (takve mjere su namijenjene zapravo izrazito ovisnom dijelu populacije koji vlastitim resursima ne može osigurati minimalni životni standard). Mi stavljamo naglasak na aktivnu socijalnu politiku, tj. aktivne mjere "investiranja" u mlade ljude, jer su oni i te kako sposobni, samo im treba pružiti "alat" za bolji život. U tu kategoriju definitivno ubrajamo i mlade sa različitim oblicima invaliditeta, jer omogućavanjem dodatnih edukacija i osposobljavanja, otvaraju se mogućnosti za dodatna zapošljavanja (mogu obavljati većinu administrativnih poslova), a kako se takvi mladi ljudi općenito kroz život puno trude, oni u pravilu savjesno obavljaju svaku zadaću i treba im pružiti priliku.

Kako u drugim dijelovima Hrvatske, tako i na području Grada Petrinje, mladi ljudi predstavljaju najsiromašniju kategoriju društva i nalaze se u najnepovoljnijem socio-ekonomskom položaju u odnosu na druge dobne skupine u zajednici.

To znači da mladi ljudi nemaju vlastitu imovinu (nekretnine, uštedevine, dionice i sl.), teško se zapošljavaju i dolaze do stana i uvelike ovise o financijskoj potpori roditelja. To uzrokuje i sve kasnije zasnivanje obitelji i znatno utječe na odluku mladih supružnika da imaju djecu što dodatno nepovoljno utječe na natalitetnu sliku područja.

Zbog slabe perspektive za zapošljavanje i osiguravanje "sigurnosti", velikog pritiska uslijed iskorištavanja onih koji su se zaposlili (rad na "crno", nesigurna i neredovita primanja, neuplaćivanje doprinosa od strane poslodavaca, čak i "mobbing"), kod mladih ljudi u znatnoj mjeri opada samopoštovanje, do granica anksioznosti i drugih oboljenja.

Kao odgovor na takvo stanje, značajnu ulogu igraju socijalni urbani rizici: zloraba droga, alkohola, delinkvencija, što dovodi do vršnjačkog nasilja, nasilja u obitelji, razbojstava i ubojstava. Prema istraživanju, veća je besperspektivnost kod mladih ljudi smještenih u prognaničke kampove zbog njihove dodatne izoliranosti i nepostojanja sadržaja kojima bi ispunili slobodno vrijeme, pa bi se tom problemu trebala pridati posebna pažnja.

Mjere:

Razviti program stambenog zbrinjavanja mladih prenamjenom nekih objekata ili davanjem u najam gradskih stanova po povoljnijim uvjetima ili gradnjom objekata kroz POS, u program uključiti i mlade koji napuštaju domove za nezbrinutu djecu

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Ministarstvo javnih radova, obnove i graditeljstva, POS, CZSS, Povjerenstvo za mlade

Razviti program aktivnosti za mlade s invaliditetom (uklanjanje fizičkih barijera, poticanje zapošljavanja, edukacije i sl.)

Nositelji: CZSS, Gradsko poglavarstvo, udruge invalida, komunalna poduzeća, poduzeća za javni prijevoz, tvrtke i ustanove koje zapošljavaju invalidne osobe, HZZ, Pučko otvoreno učilište, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Razviti program financiranja visokog školovanja za mlade pod skrbi domova za nezbrinutu djecu koji nemaju potporu obitelji

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, visokoškolske ustanove, CZSS, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Razviti programe za provođenje alternativnih odgojnih mjera za maloljetnike i mlade punoljetne izvršitelje kaznenih djela (U Zakonu za sudove za mladež postoji institut posebnih obveza prema kojima je maloljetnik dužan obaviti humanitaran rad u trajanju od 30 sati u instituciji, udruzi ili javnom poduzeću u svojstvu reparacije).

a) Izgraditi mrežu ustanova u kojima će takvi prekršitelji odrađivati humanitaran rad (jedan od prijedloga je uvođenje obveze da ih ustanove u vlasništvu Grada moraju primati na izvršavanje obveze. Obzirom na činjenicu da se takva mjera dosuđuje za manje prekršaje, nema opasnosti za ustanovu ili udругu, odnosno imovinu.

Nositelji: Sudstvo, MUP, CZSS, Gradsko Poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, ustanove, udruge

Razviti program edukacije za samozaštitu i obranu od krađa, razbojstava, tjelesnog i spolnog zlostavljanja (provoditi ga po školama i sportskim ustanovama). Time će se smanjiti broj kriminalnih djela, kako iz segmenta napada, tako i u smislu obrane (mnogi posjeduju oružje, a kako ne poznaju druge načine obrane, brane se oružjem te uzrokuju dodatne traume)

Nositelji: Zaštitarske kuće, osposobljeni stručnjaci iz područja samozaštite, MUP, borilački klubovi, Povjerenstvo za mlade

Provesti program "Socijalni radnik u zajednici" – organiziranje malog tima stručnjaka koji bi pomagali u kriznim situacijama (nasilje u obitelji, razvodi) i nakon traumatskih događaja (ubojstava, samoubojstava, nesreća), uključivanje oboljelih od PTSP-a u smislu lakšeg obnašanja roditeljskih obveza – provođenje edukacija, radne terapije

Nositelji: CZSS, Dom zdravlja, MUP, Gradsko Poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Izrada programa kontrole opijata i alkohola na ulicama, kao i prodaje duhanskih i točenja alkoholnih proizvoda maloljetnicima, prevencija maloljetničke skitnje i sprečavanje recidiva kod maloljetnika sklonih rizičnom ponašanju i počinjenju kaznenih djela (krađe, razbojstva, vršnjačko zlostavljanje)

Nositelji: MUP, CZSS, Inspektorat za nadzor provođenja odredbe o ne-točenju alkohola maloljetnicima, Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Organizirati kulturne ili sportske manifestacije koje će imati za cilj produbljivanje suradnje roditelja i djece (npr. pripadnost istom timu – djeca i roditelji se natječu zajedno – obiteljski "team building".) To je neophodno, jer u današnjoj utrci za novcem i golim opstankom, velika je potreba da oba roditelja rade, što dovodi do otuđenja i stvaranja kritične točke kod mladih kad se zbog potrebe za pripadnosti dešava da mladi zastrane kroz pripadnost najčešće "lošem društvu".

Nositelji: škole, sportska udruženja, djeca i roditelji, Gradsko Poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Organiziranje vršnjačkih timova sastavljenih od rehabilitiranih mladih ljudi u smislu vršnjačke potpore u prevladavanju kriznih situacija kod mladih (nasilje u obitelji, bolesti poput bulimije, anoreksije i dr.) kao potpora stručnim timovima

Nositelji: CZSS, Dom zdravlja, škole, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

U smislu bolje implementacije gore spomenutih mjera organizirat će se koordinacija najvažnijih ustanova kao što su CZSS, MUP, Sudstvo, HZZ, škole u suradnji s Povjerenstvom za mlade i Gradskim poglavarstvom.

5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE

Određenje pojma:

Mentalno i fizičko zdravlje mladih u Petrinji definitivno je dovedeno u pitanje, pa je potrebno približiti taj problem i odrediti sam pojam problematike s obzirom na nedostatak potpune slike o svemu tome. Naime, grad Petrinja ne pruža dovoljno interesantnih sadržaja i perspektive za mlade, pa je česta pojava posezanje za prekomjernom konzumacijom alkohola, pušenjem duhana, uporaba psiho-aktivnih tvari i slično. Ne treba stavljati na stranu niti nepravilnu prehranu te nedovoljno bavljenje tjelesnim aktivnostima kao jedne od čimbenika, uz gore već navedene, koji narušavaju zdravstvenu sliku Petrinjske mladeži.

Ovisnosti ipak predstavljaju najozbiljniji problem narušavanja psihosocijalnog funkcioniranja mlade osobe, jer je činjenica da je uporaba kanabisa raširena po svuda, a ista je stvar i s ovisnosti o duhanu. Dob uporabe alkohola, duhana i psiho-aktivnih tvari sve je niža te se kreće između 12 i 14 godina, a najveću poziciju ipak zauzimaju ovisnosti u srednjim školama. Prema istraživanjima na području Hrvatske utvrđeno je kako među petnaestogodišnjacima 30% dječaka te 25% djevojaka puši više od 3 cigarete dnevno. Ovisnost o duhanu, bez obzira na njegovu legalnost, nikako ne treba zanemariti jer pušenje uvelike utječe na razvoj i rast mlade osobe.

Predlaže se nekoliko mjera na svim područjima:

Provođenje edukacijskih kampanja o zdravstvenoj zaštiti, reproduktivnom zdravlju, štetnim navikama i prevenciji ovisnosti (u školama, udrugama mladih, Domu zdravlja)

Iz proračuna treba posebno financirati projekte udruga mladih koje se bave zdravstvenom zaštitom i reproduktivnim zdravljem te prevencijom štetnih navika i ovisnosti

Nositelji: Upravni odjel za gospodarstvo i proračun te Gradsko poglavarstvo

Potrebno je kreirati volonterske timove mladih edukatora/ica u osnovnim i srednjim školama radi vršnjačke pomoći na temu štetnosti i posljedica pušenja, konzumacije alkohola i korištenja droga (u školama, udrugama mladih, ad-hoc skupinama ili udrugama stručno povezanim uz medicinu i socijalni rad)

Treba provoditi prevenciju prometnih nesreća orijentiranih isključivo na mlade vozače/ice (u policiji, srednjim školama, auto školama, ad-hoc skupinama ili udrugama stručno povezanim s prometnim znanostima)

Korisno bi bilo osigurati stručnog djelatnika/ice (psiholog, defektolog) u osnovnim i srednjim školama

Nositelji: Ministarstvo prosvjete, znanosti, obrazovanja i sporta, osnovne i srednje škole

Treba uvesti ponudu ekološke organske prehrane u školskim kuhinjama i institucijama grada Petrinje

Nositelji: Poglavarstvo Grada Petrinje i škole

6. IZGRADNJA CIVILNOG DRUŠTVA I VOLONTERSKI RAD

Određenje pojma

Temelj razvoja civilnog društva je sloboda udruživanja, to je jedna od temeljnih ustavnih vrednota koja jamci građanima pravo na slobodno udruživanje radi zaštite njihovih opravdanih interesa ili zauzimanja za socijalno, gospodarska, politička, kulturna ili druga uvjerenja ili ciljeve.

Volontiranje jest pružanje usluga koje pojedinac dobrovoljno i bez naknade pruža drugoj osobi ili za korist druge osobe.

Volonteri i volontiranje imaju bitnu ulogu u modernim društvima. Volontiranjem mladi pomažu drugima, a u isto vrijeme razvijaju vlastitu osobnost te pridonose općoj dobrobiti. Priznanja i pohvale od strane društva pomažu u izgradnji pozitivnog stava, potiču na daljnji rad, veće zalaganje i uključivanje većeg broja mladih.

Organizacija civilnog društva uvelike bi pomogla mladoj populaciji u sudjelovanju u javnom životu, u suradnji s lokalnom i nacionalnom vlasti mogli bi sudjelovati u rješavanju mogućih sukoba u društvu, sudjelovati u izradi i raspravama o zakonima, te tako utjecati na zakonodavna rješenja.

U većini razvijenih zemalja profesionalno osposobljavanje mladih kroz volontiranje u javnim institucijama i privatnom sektoru općepriznata je i dugo uvriježena pojava. Na taj način mladi lakše stječu neophodno iskustvo i znanje te preporuke za budući posao.

U istraživanju o volonterizmu među javnim institucijama kod nas rezultati pokazuju da su institucije nedovoljno zainteresirane, a odgovorni ljudi neinformirani. Volonterizam se često percipira kao besplatan rad-pripravnički staž ili civilno služenje vojnog roka.

Više od polovice javnih ustanova ima potrebu za volonterkim radom, a to su uglavnom socijalne ustanove (dječji vrtići, bolnice i domovi za djecu).

Dosada je 10 institucija omogućilo volonterima da pomognu djeci i mladeži kroz edukativne tečajeve, savjetovanja, treninge...

Volonterski rad se najviše priznaje kao pripravnički staž i kao radno iskustvo, a nagrađuje se sudjelovanjem u planiranju aktivnosti te dobivenom edukacijom putem tečajeva.

Na petrinjskom području djeluje nekoliko udruga za mlade, koje se bave poticanjem kulturnih i društvenih interesa mladih, poticanjem volonterstva i zapošljavanje mladih.

Mjere:

Osigurati mjesto stručnog suradnika za mlade pri Odjelu za društvene djelatnosti, mjesne odbore, gradsku samoupravu i upravu

Nositelji: [Gradsko poglavarstvo](#)

Osnovati Gradski volonterski centar u sklopu Odjela za društvene djelatnosti, mjesne odbore, gradsku samoupravu i upravu, te provođenje edukacije kod osnovnoškolske i srednjoškolske populacije

a) početi upoznavati mlade s načelima volonterškog rada već od osnovne škole, upoznati ih s njihovim pravima i mogućnostima kako da ih ostvare te ih poticati na aktivno sudjelovanje u svojoj zajednici. Uz dozvolu škola ili nadležnog ministarstva to bi mogle raditi već postojeće udruge.

b) Razviti sustav vrednovanja i nagrađivanja volonterškog rada, posebice učenike osnovnih i srednjih škola.

c) U dogovoru sa privatnim firmama i javnim institucijama poticati mlade u srednjim školama na volonterski rad u firmama njihove struke te im tako pomoći oko budućeg zapošljavanja

d) Promicati izgradnju civilnog društva i volonterski rad kao bitne pretpostavke moderne i proeuropske države na svim njenim razinama.

e) Poticati i odrasle članove zajednice da sami ili zajedno s djecom volontiraju, te tako stvarati kulturu dobrovoljnog rada

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, UO nadležan za mjesne odbore, gradsku samoupravu i upravu, udruge

Osnovati Volonterski centar mladih

- a) organiziranje grupnog rada mladih
- b) organiziranje tjedna volonterstva, dolazak volontera iz drugih gradova, organiziranje natjecanja, kampova
- c) razmjene volontera iz drugih gradova, država te tako upoznavanje i poticanje mladih ljudi na volonterstvo
- d) poticati i omogućiti mladima iz domova za delikvenciju volonterski rad, te ih nagraditi pohvalama i priznanjima
- e) omogućiti osobama s invaliditetom da volontiraju

Nositelji: gradski volonterski centar, volonterski centar mladih, Povjerenstvo za mlade

Izraditi Gradski natječaj za projekte udruga i građanskih inicijativa za mlade i udruge mladih

- a) Osigurati proračunsko financiranje projekata koji kao ciljanu skupinu imaju mlade
- b) Organizirati seminare o suradnji udruga i lokalne uprave i samouprave u rješavanju problema lokalne zajednice za službenike gradske uprave i Poglavarstvo

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, UO nadležan za mjesne odbore, gradsku samoupravu i upravu, Upravni odjel za gospodarstvo i proračun.

7. KULTURA MLADIH I SLOBODNO VRIJEME

Određenje pojma

Kultura mladih je jedan od osnovnih elemenata identiteta mladih i iznimno važno područje njihove afirmacije, komunikacije i stila života. To je zapravo područje kroz koji mladi kritički preispituju tradicionalne kulturne obrasce i nasljeđe kao dio svojega identiteta i stvarajući nove obrasce i estetiku kreiraju prostor za vlastito prepoznavanje i djelovanje.

Nerijetko se pod pojmom kultura mladih podrazumijeva alternativno i izvaninstitucionalno kulturno stvaralaštvo mladih, no ti su segmenti tek dio kulture mladih jer u nju spadaju i mnogi oblici institucionalnog, kulturnog i umjetničkog stvaranja kroz koje se nastoji afirmirati puno veći broj mladih.

U području glazbene djelatnosti podržane su brojne manifestacije koje okupljaju mlade stvaraocima kao i brojni projekti plesnih ansambala i suvremenog plesnog izraza. Relevantni su i kazališni festivali i programi iz područja kulturno – umjetničkog amaterizma, te u području filma revije hrvatskog filmskog i video stvaralaštva djece i mladih. Podržane su i mnoge multimedijske akcije koje populariziraju kulturu mladih elektronskim medijima.

Slobodno vrijeme mladih je poprilično neorganizirano područje na koje država zanemarivo utječe. Organizirana briga o slobodnom vremenu mladih ostaje na razini nevladinih organizacija, crkvenih zajednica i još uvijek rijetkih aktivnosti tijela lokalne i područne samouprave. Participacija mladih u sustavu odlučivanja i kreiranja slobodnih aktivnosti je nedostatna i zanemariva. Kada mladi sami iniciraju, oblikuju i počinju provoditi programe osmišljavanja slobodnog vremena lokalna samouprava često ne nalazi načina da ih u tome podupre i ne osigurava im uvjete i prostore za rad. Zato se mnoge inicijative i poduhvati, suočeni s visokim troškovima pogona, najamnine i sl. postupno komercijaliziraju i time, suprotno osnovnoj ideji, smanjuju dostupnost širem krugu korisnika. Mnogi pokušaji samoorganiziranja mladih i pridonošenja lokalnoj zajednici svojim idejama, nakon početnog razdoblja entuzijazma, propadaju ili se zatomiuju zbog nedostatka financijskih sredstava i prostora za okupljanje, ali i zbog nepovjerenja zajednice.

Na planu slobodnog vremena mladih osjeća se također i problem privilegiranosti profesionalnog sporta i to na štetu amaterskog sporta i sportske rekreacije koji imaju funkciju unapređenja kvalitete življenja i zdravlja.

Izvanastavne sportske aktivnosti učenika i sportske aktivnosti u slobodnom vremenu u školi, najčešće se odvijaju u školskim klubovima koji se uglavnom tretiraju kao temelj amaterskog i profesionalnog sporta. Iako je osnovna intencija organiziranja sportskih klubova bila uključivanje što većeg broja učenika, danas vrlo mali (čak i zanemariv) broj srednjoškolaca sudjeluje u sportskim aktivnostima unutar škole što ima značajnih posljedica na zdravstveno stanje mladih. Mnoge škole (kad i imaju odgovarajuću sportsku dvoranu i vanjske terene) nemaju potreban standard održavanja i posebice opremanja.

U postojećem stanju problemi se odražavaju kroz:

- Nedostatnu komunikaciju državnih i lokalnih struktura i mladih koji kreiraju, osmišljavaju i realiziraju kulturne i sportske programe i aktivnosti.
- Nedostatnu uključenost mladih u procese donošenja odluka o potrebama, strategiji i financiranju programa za kulturu i slobodno vrijeme mladih.
- Nedostatno razvijene mehanizme društvene afirmacije i promocije mladih talentiranih umjetnika nakon umjetničkih škola i akademija.
- Nedostatak multifunkcionalnih centara za mlade na lokalnoj razini.
- Nepristupačnost velikih sportskih objekata amaterskom i rekreacijskom sportu mladih.

Mjere

Osnovati regionalni centar za mlade. Centar bi imao funkciju središnjeg informativnog centra, Internet kluba, pružanja tehničkih usluga za udruge i inicijative mladih te klupske i zabavne sadržaje. Centar bi sadržavao glazbene studije, ateljee, te specijalizirane radionice. Poticao bi suradnju i kulturnu razmjenu s mladima iz susjednih regija i šire.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, udruge, Turistička zajednica Grada Petrinje

U suradnji sa udrugama mladih potaknuti kreiranje programa praćenja i stimuliranja talentiranih mladih umjetnika i to kroz stipendiranje, uključivanje u javne manifestacije te programe međugradske i međunarodne suradnje i razmjene.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Ministarstva, udruge, umjetničke kolonije, inozemni i domaći donatori i sponzori, mjesni odbori

Otvoriti obrazovne institucije prema neprofitnim organizatorima slobodnog vremena mladih. Škole treba poticati na djelatnu suradnju s neprofitnim udrugama mladih i za mlade koje se bave organiziranim korištenjem slobodnog vremena, posebice kulturom, zabavom te amaterskim i rekreacijskim sportom, kreativnim i volonterskim radom, omladinskim turizmom, neformalnim oblicima obrazovanja i sl.

Nositelji: obrazovne institucije, Hrvatski dom, NVO, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Turistička zajednica Grada Petrinje

Poticati osnivanje i djelovanje klubova/ centara za mlade u gradu koji rade na neprofitnoj osnovi. Centar za mlade je zamišljen kao institucija u kojoj bi se odvijali razni programi mladih: radionice, razne kulturne aktivnosti, informativne djelatnosti i sl. Pokrenuti izdavanje maloga gradskog besplatnoga biltena s informacijama o kulturnim i drugim sadržajima od interesa za mlade.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće za mlade, NVO

Razraditi mehanizme osiguravanja većih sredstava namijenjenih međunarodnoj kulturnoj suradnji i razvoju mladih, a poticati trgovačka društva u vlasništvu grada na otvaranje svojih kapaciteta i programa ovakvim projektima.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće za mlade, trgovačka društva, donatori

Nastaviti s poticanjem razvoja kulture i umjetnosti, novih medija i tehnologija osiguravanjem posebnih proračunskih stavki za ovu namjenu u nadležnim gradskim uredima.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO

Neiskorištene prostore u vlasništvu grada Petrinje prepustiti na upravljanje udrugama mladih te neformalnim skupinama mladih. Izraditi kriterije za ustupanje prostora. Prenamijeniti dijelove skloništa za probe glazbenih sastava, uz prethodno mišljenje urbanista, definirati površine u gradu za legalno slikanje grafita.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO, mjesni odbori

Poticati izgradnju i uređenje rekreacijskih centara za mlade na području grada Petrinje. Javna poduzeća ili ustanove koje upravljaju tim centrima trebaju u upravljanje i programsko vođenje uključiti što više mladih sa područja grada kojima centri i služe.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, javna poduzeća i ustanove, Vijeće mladih, športske udruge, mjesni odbori

Sufinancirati studentske i đачke potrebe na planu kulturnih aktivnosti i ostalih oblika organiziranog korištenja slobodnog vremena iz gradskog proračuna. Osigurati posebne stavke u proračunu grada Petrinje te omogućiti financiranje ovakvih potreba i iz sredstava lokalne samouprave.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, mjesni odbori

8. MOBILNOST, INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE

Određenje pojma

Mobilnost mladih obuhvaća obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost te međunarodnu suradnju i razmjenu mladih. Razina mobilnosti mladih preduvjet je komunikacijske otvorenosti prema drugim društvima i sredinama. Mobilnošću se postiže protočnost ideja i razmjena iskustva.

Obrazovna mobilnost mladih u Petrinji gotovo ni ne postoji, a razlog su socijalni uvjeti života, zastarjeli i nereformirani sustavi obrazovanja te slaba komunikacija i poslovna i edukacijska povezanost sa susjednim državama. Broj mladih posjetitelja kulturnih događaja i programa je zabrinjavajuće mali, a grad Petrinja ne ulaže sredstva za financiranje brojnih programa kulture udruga mladih, čime se širi mogućnost široke participacije mladih kao sudionika i konzumenata kulturnih sadržaja.

Turistička mobilnost mladih u Petrinji stagnira. S obzirom da je u Petrinji oko 550 redovnih studenata, a od toga gotovo njih 500 nije iz Petrinje, ali stanuju u Petrinji, a Sveučilište u Zagrebu ne posjeduje nikakve kapacitete za odmor i rekreaciju, a pogotovo za studente koji studiraju izvan Zagreba, stoga smatramo da bi grad Petrinja, odnosno mjesna samouprava mogla pridonijeti razrješenju tog problema.

U srednjim su školama rekreativni i maturalni izleti i ekskurzije neobavezna izvannastavna aktivnost i nisu utvrđena nastavnim planom, nego se provode trendovski prema komercijalnim kriterijima bez odgovarajuće razine edukacijskih elemenata. S obzirom da je Hrvatska pred vratima EU, međunarodna je suradnja mladih u ozbiljnom zaostatku za potrebama i mogućnostima. Tek nekoliko većih udruga mladih ima status punopravnog člana u matičnim međunarodnim organizacijama i trajnije oblike međunarodne suradnje i razmjene.

Uključivanje mladih u programe EU omogućilo bi veću razmjenu studenata s inozemstvom u čemu Hrvatska trenutačno zaostaje.

Mladima je nužna primjerena razina informiranosti o njihovim pravima i mogućnostima, te o programima i uslugama koje im se nude. Tu se ponajprije radi o školskim i

izvanškolskim aktivnostima, oblicima dopunskog i neformalnog obrazovanja, stipendiranju, financiranju stanovanja, dobrovoljnom radu, mobilnosti, sportskim i kulturnim aktivnostima, omladinskom turizmu i dr.

Mjere

Poduprijeti izgradnju omladinskog sportsko – rekreacijskog centra u gradu dostupnog udrugama mladih i to:

- a) izgradnju ili restauriranje već postojećih objekata koji su u vlasništvu grada
- b) izgraditi i postaviti skateboard rampe i cross-country poligone
- c) izgraditi ili omogućiti dostupnost zatvorenih sportsko – rekreacijskih centara (dvorane, teretane i sl.)

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, mjesni odbori, NVO

Osnovati informativni centar mladih i informativne punktove za mlade u Petrinji. Infocentar mladih bi bio središte u koje bi se slijevale informacije bitne za život mladih, a povezivao bi se sa drugima takvim centrima u Hrvatskoj. Info-točke bi trebale biti dostupne svima.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO, mjesni odbori

Razraditi sustav osnovnoškolskih i srednjoškolskih savjetovališta za učenike. Takva savjetovališta pružala bi stručnu pomoć učenicima u profesionalnoj orijentaciji, teškoćama u socijalnoj integraciji i učenju, kriznim stanjima i sl.

Nositelji: obrazovne ustanove, Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih

Materijalno poduprijeti omladinska i studentska informativna i obrazovna glasila te izdavačke projekte mladih u sklopu obrazovnih ustanova u Petrinji.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO

Uspostaviti program stažiranja i razmjene stažista (internship) između Europskih gradova. Potrebno je razviti programe stažiranja za studente i omladinske aktiviste kojima bi se pružila prilika upoznatih rad gradskih struktura, te stjecanje radnog iskustva.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, Turistička zajednica

Uspostaviti bilateralne sporazume između europskih gradova o razmjeni učenika i studenata. Njima bi gradovi osiguravali smještaj u gradskim objektima kako bi se razvili kulturalni kontakti te studenti i učenici upoznali s kulturama drugih europskih zemalja.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, UO za europska pitanja

Razviti program stipendiranja učenika, studenata i mladih kojim bi se djelomično ili u potpunosti stipendirali boravci mladih u europskim zemljama s ciljem usavršavanja ili učenja stranog jezika. Posebnu pozornost pri kreiranju programa treba posvetiti mladima lošijeg socijalnog statusa te učenicima stručnih srednjih škola.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Turistička zajednica Grada, UO za europska pitanja

Ostvariti preduvjete za razvoj neprofitnih projekata zasnovanih na Internetu i računalnim medijima. Unaprijediti korištenje informacijskim tehnologijama među civilnim inicijativama mladih na način da se unutar postojećega neprofitnog pružatelja internetskih usluga, razvije program pružanja i besplatnih internetskih usluga za organizacije, kulturne centre i Infocentre mladih.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo, Povjerenstvo za mlade, Vijeće mladih, NVO, CARNet